

(BE)LEEFBAAR BRABANT LEISURE FOR A BETTER SOCIETY

Strategisch plan 2021-2024

MIDPOINT
BRABANT

**SMART
LEISURE**

‘Versterking van de Brabantse identiteit’

Joost Melis
programmamanager
Midpoint Brabant Smart Leisure

(BE)LEEFBAAR BRABANT

Midden-Brabant ontwikkelen tot dé slimme, duurzame en mensgerichte economische topregio van Nederland. Dat is waar de regionale ontwikkelingsorganisatie Midpoint Brabant op inzet. Leisure is één van de speerpunten. Met het Smart Leisure programma gaat Midpoint Brabant voor destinatieontwikkeling. Met als doel om meer bezoekers naar de regio te trekken en hen de kracht en kwaliteit van (Midden-)Brabant te laten ervaren. Meer bezoekers die langer (ver)blijven en meer besteden, betekent hogere inkomsten, groei van de werkgelegenheid én versterking van de Brabantse identiteit.

Tegelijkertijd staat de leefbaarheid van Brabant onder druk, in het bijzonder natuur en landschap. We staan voor grote uitdagingen: de klimaat-, energie-, woningbouw-, digitaliserings-, mobiliteits- en bereikbaarheidsopgaven. Zo groot en veelomvattend dat ze voor de (gemiddelde) Brabander (maar ook Nederlander/Europeaan) maar moeilijk te bevatten zijn. Om mensen mee te nemen in deze grote vraagstukken en transities is er meer nodig. Dit vraagt om een nieuwe aanpak. Hoe kunnen we - dicht bij huis en in de vertrouwde leefomgeving - bijdragen aan een betere wereld? Oftewel: ‘Leisure for a Better Society’. Hoe betrekken we het publiek bij de oplossing van grote maatschappelijk vragen, zoals die door de United Nations zijn geformuleerd in de Sustainable Development Goals (SDG's)? Het vrijetijdsdomein biedt kansen als experimenteerruimte waar je gedragsverandering kunt bewerkstelligen.

In het nieuwe bestuursakkoord van de provincie Noord-Brabant Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant is een nieuw beleidskader aangekondigd voor Vrijtijdseconomie, Cultuur en Sport met het perspectief richting 2030. De Brabantse Omgevingsvisie vormt het vertrekpunt voor het nieuwe kader Levendig Brabant 2030. Hierin staat dat de provincie gaat werken aan zes hoofdogaven: een gezonde en veilige leefomgeving, energietransitie, klimaatproof, duurzame verstedelijking, vitaal platteland en mobiliteit, een concurrerende en duurzame economie en leefbaarheid. Aan deze opgaven kan leisure een waardevolle bijdrage leveren, met beleving en verbeeldingskracht.

Samen met vertegenwoordigers van bedrijfsleven, onderwijs, overheid en maatschappelijke partners hebben Midpoint Brabant en het programmabureau House of Leisure een strategisch plan voor 2021-2024 ontwikkeld met de visie en aanpak voor de leisure sector in Midden-Brabant. Dit document is hiervan een samenvatting.

Voor input voerden we onder meer verkennende gesprekken met experts uit de leisure branche en overheden en maatschappelijke organisaties buiten het leisure domein. Ook ontwikkelden we een digitale enquête met Breda University of Applied Sciences (BUas) en Markteffect. Aanvullend hebben we een grote representatieve groep stakeholders geïnterviewd. Er blijkt grote bereidheid te zijn bij partners binnen en buiten Midden-Brabant om van ‘Leisure for a Better Society’ samen een succes te maken.

Samen met onze partners hopen we dat dit plan een inspiratiebron en een spreekwoordelijk kompas is dat richting geeft aan de verbetering van onze leefomgeving.

Joost Melis,
programmamanager Midpoint Brabant Smart Leisure

LEISURE IN MIDDEN-BRABANT

Onder de naam Dreamport Brabant 2025 heeft Midden-Brabant in 2012 de ambitie geformuleerd om in 2025 dé leisure regio van Noordwest-Europa te worden voor de ‘family/short break’-vakantie. Midden-Brabant kenmerkt zich door een hoge concentratie aan toonaangevend leisure aanbod met spelers als De Efteling, De Beekse Bergen, de festivals Best Kept Secret en WOO HAH!, poppodium 013, creatieve opleidingen in ‘performing arts’ en de musea De Pont, TextielMuseum en het nieuwe Schoenenmuseum in Waalwijk. Midden-Brabant staat ook bekend als een ‘parklandschap’; een gevarieerd netwerk van steden, dorpen en natuurgebieden. De uitgebreide wandel- en fietsroutes maken het aantrekkelijk om te genieten van de natuurlijke omgeving, zoals de Loonse en Drunense Duinen en de Oisterwijkse Vennen.

Als doelstellingen zijn in 2012 geformuleerd voor 2025: verdubbeling bedden van 7.500 naar 15.000, een verdubbeling van de werkgelegenheid tot 25.000 fte’ers (35.000 banen), een groei van € 10 miljoen naar € 20 miljoen dagrecreatieve bezoekers per jaar en toename van de leisure omzet naar € 1,5 miljard. Hierbij zijn deze stappen benoemd:

- 1) **Een nieuwe iconische trekker** met voldoende kritische massa, die ook zorgt voor spin-off naar kleinere voorzieningen.
- 2) **Meer bedden door meerdaags bezoek.** Dit is deels gerealiseerd door onder meer de resort ontwikkelingen van De Efteling en Beekse Bergen. Er is nu meer behoefte aan een kwaliteitsverbetering en uitbreiding op strategisch gelegen en goed bereikbare locaties.
- 3) **Versterking en verbetering** van bestaande leisure voorzieningen, aansluitend bij de vrijetijdsconsument van de 21e eeuw.

SPREIDEN EN VERLEIDEN

Tot voor kort zat het toerisme in de lift, de vrijetijdssector draaide op volle toeren. De vrijetijdseconomie is de derde economische sector van Brabant. Maar deze groei liet ook zijn keerzijde zien. In Amsterdam ontstond druk op de leefomgeving door over-toerisme. Omdat een verdere bezoekersgroei aan Nederland is voorzien vraagt dat om een betere landelijke spreiding van bezoek en daarmee om een aantrekkelijk en onderscheidend leisure aanbod in Brabant. Dit vraagt om desti-

Sinds begin 2020 zet de realiteit rond de Covid-19 crisis echter alles in een ander perspectief. De leisure sector is bovenmatig getroffen en laat de grootste teruggang zien van alle sectoren. De noodzaak om juist nu te investeren in een duurzaam en toekomstbestendig leisure aanbod is groot. Op de korte en middellange termijn gericht op het (her)winnen van bestaande bezoekers en ‘nieuwe’ bezoekers van dichtbij. Mensen zullen dichterbij huis hun vrijetijd besteden en massaliteit ontwijken. In het post-coronatijdperk zal naar verwachting de (inter)nationale toeristische groei weer opgepakt worden. Juist dan is het van belang om een internationaal aansprekend en volwaardig aanbod in Brabant op orde te hebben.

PROGRAMMA

LEISURE FOR A BETTER SOCIETY

Hervatten economie en de betekenis van het vrijetijdsdomein

De waarde van leisure werd in het pre-coronatijdperk vooral vertaald in de grote directe economische waarde. Dit is enerzijds logisch gezien de forse bijdrage van leisure aan het Nederlandse BBP (€ 91,2 miljard in 2019) en werkgelegenheid, bedrijvigheid en de woon- en leefomgeving. Maar de leisure sector is meer dan dat. Het belang van de sector is namelijk nauw verweven met de samenleving. Leisure draagt bij aan het succes van andere sectoren (inkomen en werkgelegenheid voor toeleveranciers, vestigingsklimaat, etcetera) en levert haar bijdrage aan maatschappelijke uitdagingen (kwaliteit van leven, geluk, inclusie, etcetera). Leisure levert een aanzienlijke bijdrage aan de werkgelegenheid en draagt bij aan sociale cohesie in wijken en buurten en de integratie van verschillende bevolkingsgroepen. Leisure kan het middel zijn om vele ontwikkelingen te versnellen.

PROGRAMMA- LIJNEN LEISURE FOR A BETTER SOCIETY

Met het programma Leisure for a Better Society benutten we de innovatiekracht van het leisure ecosysteem in Midden-Brabant en zetten we met digitalisering, verduurzaming en talentontwikkeling in op drie hoofdpogaven. Die zijn vertaald naar drie programmalijnen: een concurrerende & circulaire economie, slimme mobiliteit & bereikbaarheid en vitaal platteland & duurzame verstedelijking. Deze lijnen zijn verwerkt in het 'Kompas Leisure for a Better Society'.

Aan het programma zijn verschillende 'ateliers' verbonden. Hierin gaan we in co-creatie aan de slag met bedrijven en organisaties verbonden aan het House of Leisure en ook met niet-verbonden partijen en particulieren. We gaan experimenten en ondervinden welke innovaties op het gebied van verduurzaming en digitalisering ervoor kunnen zorgen dat duurzame groei van de leisure sector een feit wordt. De voortgang toetsen we periodiek.

PROGRAMMALIJN 1: CONCURRERENDE & CIRCULAIRE ECONOMIE

Brabant biedt een breed palet aan vrijetijdsvoorzieningen, telt vier Nationale Parken en is goed voor een groot aandeel in familievakanties. Zonder toerisme zouden de Brabanders zelf niet kunnen profiteren van zoveel aanbod. Steeds meer Brabanders zijn in de vrijetijdsector werkzaam. In Brabant gaat het om ongeveer 79.000 banen, dat is 6% van de werkgelegenheid, en circa 4,8 miljard euro aan bestedingen per jaar. In 2019 brachten Nederlanders ruim 1,9 miljoen vakanties door bij Brabantse verblijfsaccommodaties (8,8 miljoen overnachtingen). Ze besteedden gemiddeld 167 euro. Er verbleven 1,3 miljoen buitenlandse gasten (vooral uit België en Duitsland). Het aantal uitstapjes in Brabant nam tussen 2015 en 2018 met 26% toe tot 279 miljoen. De Efteling staat op de eerste plaats in de landelijke top 50 dagattracties (5 miljoen bezoeken in 2018) en is het sterkste merk van Brabant (onderzoek Brabant Branding). Beekse Bergen staat in de top 50 op de 14e plaats (1,1 miljoen bezoeken).

Een sterk onderscheidend aanbod zorgt ook voor de versterking van de Brabantse identiteit. Bewoners waarderen hun eigen leefomgeving en cultuur op een andere manier met de komst van bezoekers. Zij voelen zich trots, omdat hun regio blijkbaar de moeite waard is om te bezoeken. Toeristisch-recreatieve voorzieningen krijgen een iconische waarde.

Maar deze groei kent een keerzijde. Hoe kunnen we op een duurzame manier het leisure aanbod blijven ontwikkelen, met oog voor een gezonde leefomgeving, een rijke biodiversiteit en een kwalitatief hoogwaardig landschap? Hoe kunnen we duurzaam investeren in talentontwikkeling aansluitend bij de continue veranderende marktvraag? Op welke manier kunnen we het woon- en werkklimaat zo inrichten dat we het talent voor en in onze regio behouden? Hoe richten we de voorzieningenstructuur in om een aantrekkelijke regio te zijn en te blijven?

We zetten een 'atelier' op waar we deze vragen gaan opwerken tot concrete projecten.

**We zetten een
'atelier' op
waar we deze
vragen gaan
opwerken
tot concrete
projecten.**

PROGRAMMALIJN 2: SLIMME MOBILITEIT & BEREIKBAARHEID

Onze mobiliteitscapaciteit raakt op. Tegelijkertijd zijn veel buitengebieden slecht bereikbaar, zeker als het gaat om openbaar vervoer tot en met de laatste kilometer. Bovendien legt het groeiende aantal binnenlandse en internationale bezoeken extra druk op de mobiliteit en bereikbaarheid van (Midden-)Brabant. Dit geldt voor bezoekers, en zeker ook voor bewoners.

Om locaties goed te verknopen, opstoppen te voorkomen en de bezoeker comfort te bieden, zal geïnvesteerd moeten worden in slimme mobiliteitsoplossingen, zoals digitalisering van (vervoers)systemen, hoogwaardig en comfortabel openbaar vervoer in de regio, nieuwe vormen van mobiliteit en waar nodig aanpassing van de infrastructuur. Lange wachttijden en files roepen bij de bezoekers frustraties op en verstoren de (vakantie)beleving van Midden-Brabant. Een vervoerssysteem gericht op snelheid en comfort kan uitkomst bieden. Daarnaast moet voorkomen worden dat de groeiambitie in andere sectoren wordt gefrustreerd of dat we de belangen van de bewoners schaden.

Doel van het 'Smart Mobility' project, dat mede door SmartWayz wordt ondersteund, is de bereikbaarheid van bestaande en nieuwe leisure locaties te verbeteren en daarmee bij te dragen aan de verbetering van de mobiliteit in de regio Midden-Brabant. Met nieuwe inzichten en de inzet van instrumenten uit de leisure sector werken we in een atelier 'Slimme mobiliteit & bereikbaarheid' aan zowel fysieke als digitale oplossingen die bijdragen aan beïnvloeding van mobiliteitsstromen in het vrijetijd domein maar ook daarbuiten. Deze oplossingen moeten tevens leiden tot gedragsverandering bij burgers en ondernemers.

Voor het project is een aantal regionale leisure locaties geselecteerd, te weten het Museumkwartier Tilburg, Van Gogh Homeland Experience, De Efteling, Beekse Bergen, vakantiepark Klein Oisterwijk en het nieuwe schoenenmuseum in Waalwijk.

Foto: Marc Bolsius

PROGRAMMALIJN 3: VITAAL PLATTELAND & DUURZAME VERSTEDELIJING

Het vitaal en concurrerend houden van het landelijke en het stedelijke gebied in Brabant is een belangrijke opgave. Een aantrekkelijke leefomgeving vraagt om een sterk vrijetijdsaanbod en een duurzame balans tussen wonen, werken en recreëren.

Covid-19 heeft aanzienlijke impact gehad op de Nederlandse binnensteden. Meer wonen en minder winkelen in binnensteden is een trend die al was ingezet, maar met de coronapandemie is versneld. Met winkelleegstand tot gevolg. De binnenstad zal zich opnieuw moeten uitvinden. De overheid speelt een belangrijke faciliterende rol in deze transformatieopgave.

In de meer landelijke delen van Brabant zien we een sterke vergrijzing, wegtrekken van jongeren, vrijkomende kerken, veranderingen in de landbouw en opgaven op het gebied van klimaat en energie, waardoor ook cultuurhistorische landschappen onder druk staan. Landbouw is van oudsher een belangrijke economische sector voor Brabant. Veel boeren gaan er echter de komende jaren mee stoppen. Een nieuwe bestemming vinden voor de vrijkomende agrarische bedrijven (VAB's) vormt een belangrijke opgave.

In stedelijke gebieden zien we een sterke groei van de bevolking en de woningvraag, wat gepaard gaat met verdichting, ruimtelijke druk en een toenemende vraag naar voldoende kwalitatief goede en bereikbare buitenruimte. Daarnaast vormt het stedelijk gebied de motor van onze economie. Een goed vestigingsklimaat met goede vrijetijdsvoorzieningen voor rust en ontspanning is hiervoor van groot belang.

Foto: Marc Bolsius

Vanuit het leisure oogpunt is een goede samenhang tussen de bereikbaarheid van stad en land cruciaal. (Middel)grote steden blijven een belangrijke bestemming, onder meer voor regionale culturele voorzieningen. Tegelijkertijd zijn de landelijke gebieden van belang als recreatieruimte om te sporten en te onthaasten. De spreiding van bezoek is essentieel om de kwaliteit van de buitenruimte te waarborgen. Gebiedsgericht maatwerk is noodzakelijk.

Leisure wordt steeds vaker onderdeel van integrale, multifunctionele gebiedsontwikkelingen. Vrijetijdsvoorzieningen zijn van belang voor de kwaliteit van de ruimtelijke omgeving en bepalen mede de vestigingskeuze voor bedrijven en bewoners. Leisure werkt ook imagooversterkend en geeft een gebied identiteit. Hierdoor stijgen de vastgoedwaarde en de cultuurhistorische waarde van het landschap.

Dit alles betekent dat een verandering in rol en rolverdeling tussen de markt en overheid nodig is. Dit wordt een belangrijk onderwerp van gesprek in de 'ontwerpateliers' die zich gaan buigen over de inrichting van de stad en het platteland. Hoe kunnen we de veerkracht van binnensteden versterken? Hoe pak je leegstand aan? We buigen ons over het nieuwe Schoenenmuseum in relatie tot de binnenstad van Waalwijk en de regio. Een andere belangrijke opgave voor de steden met een relatief kleine kern en een groot buitengebied zijn de vrijkomende agrarische bedrijven. In overleg met de ABG gemeenten (Alpen Chaam, Baarle Nassau en Gilze en Rijen) en de gemeente Oisterwijk verkennen we hoe we vanuit het vrijetijd domein tot duurzame nieuwe invullingen van de VAB's kunnen komen.

UITVOERINGSKRACHT OP 3 ACTIE- LIJNEN

Het doel van het programma Leisure for a Better Society is de Brabantse economie toekomstbestendiger te maken. Het leisure ecosysteem is in Midden-Brabant goed ontwikkeld en georganiseerd waarbij de regio een voortrekkersrol heeft naar de andere 3 Brabantse regio's. De Midpoint Brabant samenwerking wordt gefaciliteerd door het programmabureau House of Leisure. Dit richt zich op de onderlinge samenhang tussen de verschillende programma's, realiseert projecten die hieruit voortkomen en ondersteunt bedrijven. De initiërende en faciliterende rol van Midpoint Brabant, gecombineerd met de innovatiekracht van het House of Leisure, werkt als een versnellingskamer en geeft invulling aan de uitvoeringskracht die nodig is voor de verdere ontwikkeling van het vrijetijd domein in (Midden-)Brabant.

De 'multihelix' van ondernemingen, onderwijs, overheden en maatschappelijke organisaties gaat aan de gang met de hoofdpogaven van dit programma. Ieder vanuit zijn eigen kracht met mensen en middelen. Het onderzoek heeft 3 actielijnen in kaart gebracht waar gezamenlijk aan gewerkt gaat worden:

- 1) **In stelling brengen van in ieder geval 4 ateliers 'Leisure for a Better Society'**
 - » heractiveren economische groei leisure sector;
 - » concurrerende & circulaire economie;
 - » slimme mobiliteit & bereikbaarheid;
 - » een vitaal platteland & duurzame verstedelijking.
- 2) **Ondersteunen van ontwikkelingen die het leisure ecosysteem in Brabant versterken.**
Onder meer uitbreiding Efteling; ontwikkelingen Libéma etcetera.
- 3) **De volgende fase inzetten voor Van Gogh Homeland Experience.**
Van verkenning naar ontwerpfase.

TeamLab, The Infinite Crystal Universe - 2018

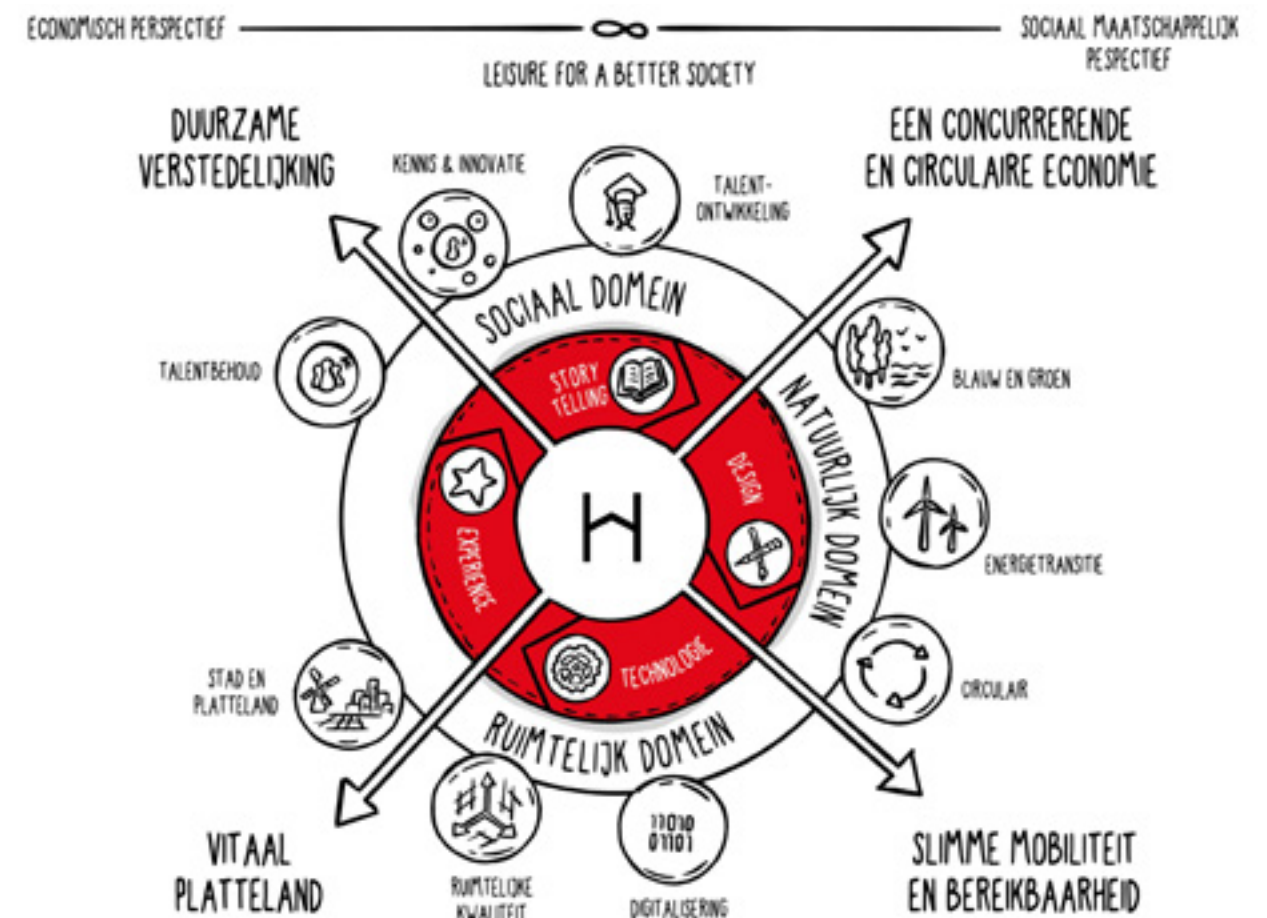
(BE)LEEFBAAR BRABANT

ACTIELIJN 1: ATELIERS 'LEISURE FOR A BETTER SOCIETY'

Als onderdeel van het platform House of Leisure fungeren de ateliers als leer-, experimenteer-, werk- en ontmoetingsplekken waar de innovatiekracht van het leisure ecosysteem van (Midden-)Brabant wordt benut. Die zijn toegankelijk voor bedrijven, onderwijsinstellingen, overheden en zeker ook particulieren die willen ervaren hoe je vanuit de kracht van het leisure domein kunt samenwerken aan een concurrerende en circulaire economie, slimme mobiliteit & bereikbaarheid, een vitaal platteland en duurzame verstedelijking. Het heractiveren van de economische groei van de leisure sector na de Covid-19 crisis maakt deze aanpak compleet.

In de ateliers komen vanuit het onderzoek 'Leisure for a Better Society' hele concrete vraagstukken van onze stakeholders aan bod die om een bovenlokale en integrale aanpak vragen. Ze bieden plek aan partijen vanuit verschillende sectoren, zoals onderwijsinstellingen, gemeenten en ondernemers, die kunnen samenwerken in een open en creatieve setting. We gaan een breed palet van relevante opleidingen uitnodigen om te participeren, onder meer in de ateliers. 'Leisure for a Better Society' is ook een talentprogramma dat nauw verbonden is met de lopende programmalijnen van Midpoint Brabant, maar ook aansluit op de arbeidsmarktprogramma's van de provincie. Bovendien zullen we de nieuwste innovaties op het gebied van verduurzaming en digitalisering benutten.

Het 'Kompas Leisure for a Better Society' geeft nadrukkelijk richting aan de ateliers. Verbeelding is de drijfveer in deze creatieve werkplaatsen, inventiviteit het motief.

ACTIELIJN 2: VERSTERKING LEISURE ECOSYSTEEM IN BRABANT

Naast de ateliers richt het Smart Leisure programma 2021-2024 zich ook op projecten, ontwikkelingen en initiatieven die leisure in Midden-Brabant versterken.

Uitbreiding Efteling

De Efteling krijgt zo'n 65 hectare extra beschikbaar met bestemming dagrecreatie en/of verblijfsrecreatie. De Efteling kan hier de komende jaren mee vooruit. Ook maakt dit meerdere uitbreidingen mogelijk.

Projectondersteuning: we ondersteunen bij deze mobiliteitsopgave om een goede bereikbaarheid van de Efteling, Kaatsheuvel en de regio te garanderen.

Plannen Libéma - Beekse Bergen

Nog dit jaar start Libéma met de - door Covid-19 - uitgestelde plannen voor 120 nieuwe appartementen bij het Safari Resort. In de Beekse Bergen voorziet Libéma een uitbreiding van het bestaande concept - dat zich nu toespitst op Afrika - met andere gebieden. Er komt een nieuwe savanne met dieren bij. Hier kijken de gasten van de nieuwe vakantieappartementen op uit vanaf hun balkon of terras. Er komt ook een nieuw centrumgebouw, met twee restaurants, een bar en speelgelegenheden voor kinderen. Beekse Bergen hoopt medio 2023 de deuren van de nieuwe vakantieappartementen te openen.

Projectondersteuning: deze uitbreidingsplannen vragen om slimme mobiliteitsoplossingen, die zorgen dat de bereikbaarheid van het park optimaal blijft en om het optimaliseren van de belevingswaarde van de bezoeker in de gehele customer journey. Op beide terreinen gaan we Libéma ondersteuning bieden.

De Efteling
Foto: Bart van Overbeeke

Museumkwartier Tilburg

De binnenstad van Tilburg ontwikkelt in razend tempo. Op steenworpafstand ligt het Museumkwartier met twee topmusea: De Pont en Textielmuseum. Een gebied met volop cultuur en creativiteit. In welke richting gaat dit gebied zich verder ontwikkelen, welke rol ligt hiervoor bij de gemeente en hoe positioneert het gebied zich ten opzichte van de andere hotspots in Tilburg?

Projectondersteuning: we gaan in opdracht en in samenwerking met de gemeente Tilburg een onderzoekstraject uitvoeren voor de gebiedsontwikkeling rondom het Museumkwartier. Doel is om inzicht te krijgen in het locatieprofiel, de ontwikkelkansen en de verhouding tot andere locatieprofielen in de stad, zoals de Spoorzone en Piushaven.

Anish Kapoor - Sky Mirror for Hendrik
Foto: Peter van Trijen

Smart Mobility

Midden-Brabant trekt steeds meer mensen en bedrijven aan, waardoor het mobiliteitssysteem en de bereikbaarheid onder druk komt te staan. De vraag naar slimmere, flexibelere en duurzame mobiliteitsoplossingen is daarom urgent.

Projectondersteuning: we starten een atelier met bedrijven en met ondersteuning van kennis- en technologiepartners waar we de mogelijkheden van bestaande technologie gaan toepassen. Doel van dit 'Smart Mobility' project, dat mede door SmartWayz wordt ondersteund, is de bereikbaarheid van bestaande en nieuwe leisure locaties te verbeteren en zo bij te dragen aan de verbetering van de mobiliteit in de regio.

Talent van morgen

De kennisintensieve maakindustrie van Midden-Brabant draagt bij aan de oplossingen van de maatschappelijke uitdagingen. We willen hierbij het arbeidspotentieel zo goed mogelijk benutten, want door de ontgroening en vergrijzing is de arbeidsmarkt krap. Elk talent is belangrijk in de battle for talent, dus zowel de gouden handjes als de knappe koppen, studenten in het beroepsonderwijs en hoger onderwijs, bijscholvers, omscholvers en opscholvers.

Projectondersteuning: we betrekken BUAs, Avans Hogeschool, Fontys Hogeschool, Tilburg University en ROC Tilburg actief bij de projecten, en leveren een actieve bijdrage aan het aantrekken en behouden van talent.

Digitale doorontwikkeling Leisure Kansenkaart

De markt biedt steeds meer digitale technologieën die het mogelijk maken om processen en werkzaamheden te vereenvoudigen. Onder meer door de werkelijkheid te verrijken of te stimuleren: serious gaming, augmented en virtual reality.

Projectondersteuning: in samenwerking met Breda University of Applied Sciences (BUAs) en Markteffect werken we aan de totstandkoming van een 'serious game' voor de hele leisure sector: de digitale doorontwikkeling van de Leisure Kansenkaart.

ACTIELIJN 3: VLAGGENSCHIPPROJECT VAN GOGH HOMELAND EXPERIENCE

Het vlaggenschipproject is Van Gogh Homeland Experience. Hiermee geven we invulling aan de lang gekoesterde wens voor een derde park in Brabant. Geheel volgens de nieuwe inzichten, passend bij de spreidingsopgave en dienend aan de (be)leefbaarheid van de Brabantse leefomgeving. Een kralensnoer van belevingslocaties die op een innovatieve, duurzame en ruimtelijk-artistieke manier zijn verbonden.

Met de Van Gogh Homeland Experience wordt in de voetsporen van de Brabantse meester getreden. Het verklarende inzicht van Van Gogh én de verbeeldingskracht van de vrijetijdssector worden gebruikt om een gemêleerd publiek de grote uitdagingen van deze tijd te laten ervaren. Van Gogh Homeland Experience wekt de nieuwsgierigheid, voedt het verlangen, deelt kennis, vergroot draagvlak én presenteert beelden van de toekomst. Met creativiteit en experiment, inzicht en plezier, kennis en talent. En met Van Gogh's liefde voor het Brabantse landschap als onuitputtelijke inspiratiebron. We geven het 'canvas' van Van Gogh door aan de meesters van nu en het talent van de toekomst!

*Van Gogh
Homeland
Experience =
Leisure for a
Better Society*

Van Gogh's tijd is vergelijkbaar met de onze. Zoals destijds het boerenleven wedijverde met de industriële ontwikkeling, staan ook nu leefbaarheid en natuur onder druk en verandert het landschap. Vraagstukken als landbouwhervorming en CO2-reductie, mobiliteit en energieopgaven vragen om aanpassingen in de ruimte, om nieuwe inzichten en andere perspectieven, om breed besef en nabije betrokkenheid. Ze vragen om hoopvol uitkijken, maar bovenal om daden. Er dienen essentiële stappen te worden gezet. In de voedselproductie en de energievoorziening bijvoorbeeld, in watergebruik en materiaalkeuze, om gezond te blijven en de biodiversiteit te beschermen. De scenario's voor morgen dienen nu geschetst te worden. Met een sterk groeiend bewustzijn en gedragsverandering bij de Brabander, de consument, de bezoeker, de ondernemer.

Om de noodzaak maar vooral ook de uitdagingen van die transitie inzichtelijk en invoelbaar te maken, kan de liefde van de Brabantse meester voor zijn homeland als kleurrijke leidraad gebruikt worden. Hoe zou Van Gogh vandaag kijken naar zijn Brabantse landschap? Hoe zou hij ons de veranderingen laten ervaren? De Van Gogh Homeland Experience gebruikt het vrijetijdsgedomein als experimenteerruimte. Niet door te vertellen, maar door te laten ervaren. Je maakt er deel van uit, je speelt de hoofdrol. Je co-creëert. Het verhaal van de transitie wordt op die manier ook jouw verhaal, de omgeving waarin het plaatsvindt is jouw omgeving - jouw homeland.

‘Meesterlijke’ visie kralensnoer Van Gogh Homeland Experience

Zeven observatoria vinden vanaf 2023 hun bestemming, verspreid maar verbonden als een kralensnoer van markante bouwwerken of ruimtelijke installaties. Een (semi) permanente buitenexpo. De bouwwerken zullen eigentijdse installaties zijn, ontworpen door vooraanstaande architecten, gebouwd naar de nieuwste biobased inzichten. De nieuwste technologieën en veelbelovende innovaties prikkelen er de zintuigen en scherpen de geest. Ze inspireren en overtuigen, verleiden tot meedoen en ervaren. De observatoria bieden belevenissen, die aansluiten bij de leefwereld van een groot en gevarieerd publiek. Ze maken de ecologische uitdagingen inzichtelijk op menselijk niveau, zodat iedere bezoeker, informeel en avontuurlijk, doordrongen raakt van de grote vragen én antwoorden die voor ons liggen. Ze bieden eenieder zo de praktische handvatten om er ook zelf mee aan de slag te gaan.

De observatoria liggen verspreid rond het Van Gogh Nationaal Park, de veelzijdige binnentuin van de vijf grootste Brabantse steden. Ze beantwoorden daarmee aan de actueel sterk groeiende vraag naar ontspanning en avontuur in de natuur, naar cultuur als verbinder tussen stad en land. Veilig in de anderhalvemeter economie en bereikbaar voor iedereen. Dichtbij huis, in de eigen, vertrouwde omgeving.

Dichtbij huis, in de eigen, vertrouwde omgeving.

Om op een bezielende, inspirerende en ambitieuze manier dit artistieke traject vorm te geven, zijn we in contact gekomen met een van de (Brabantse) meesters van deze tijd: Winy Maas. We zijn in gesprek met hem en zijn bureau MVRDV om een artistiek-ruimtelijke visie te ontwikkelen voor het kralensnoer van de Van Gogh Homeland Experience.

Voor de ontwikkeling van de artistiek-ruimtelijke visie voor Van Gogh Homeland Experience is een periode van vier maanden geraamd (start september, oplevering december 2021).

Financieringsmodel

Voor de volgende fase in het proces vragen we de projectpartners om mee te voor-investeren in de licentievorming. De zeven locaties krijgen exclusiviteit in de vorm van een optie om in hun stad of dorp c.q. natuurgebied de licentie definitief te verkrijgen. Daarnaast geven ze mede vorm aan de waarde van de licentie en kunnen zij in de eerste fase een ‘proeflocatie’ inbrengen. De thema’s kunnen door provincie of regionale samenwerkingen als subsidie in het kader van beleidsontwikkeling aangemerkt worden.

Co-creatie: ateliers aan de slag en de kracht van samenwerking

Op basis van de artistiek-ruimtelijke visie van Winy Maas gaan de ateliers aan de slag met de volgende fasen in de ontwikkeling van de Van Gogh Homeland Experience. Ze voeden de Van Gogh Homeland Experience met kennis en programmering, onderzoek en actuele inzichten. Zo wordt in de ateliers, co-creatief met partners en locaties, onderzocht welke transitieopgaven straks worden belicht. Hoe de abstracte thema’s toegankelijk gemaakt kunnen worden voor een groot publiek en hoe de ervaringen tot groeiend bewustzijn en gedragsverandering gaan leiden. Daarnaast worden hier de perspectieven van de locaties onderzocht en de eerste conceptontwerpen geschetst.

Experience Van Gogh... méér dan verbeelding

De kracht van de Van Gogh Homeland Experience gaat verder dan de verbeelding. Het is vooral ook de kracht van coöperatie, van het verbond van een groot aantal (Brabantse) partners die zich herkennen in de thematiek en vorm en daarmee in de exploitatie ervan. Er liggen immers grote kansen, voor zowel bedrijven, onderwijsinstellingen, overheden als organisaties. Zo zijn de observatoria daadwerkelijk ‘in bedrijf’. Er wordt ontwikkeld: pioniers doen er, interactief en toegankelijk voor een geïnteresseerd publiek, wetenschappelijk en artistiek onderzoek met talenten uit het onderwijs en bedrijfsleven. Het zijn uitkijkposten: vanuit hier is de groene omgeving uniek te beleven, wordt de bezoeker gericht en verklarend gewezen op specifieke kenmerken in het Brabantse landschap. En de locaties zijn iconen in hun omgeving: de couleur locale weerspiegelend ontvangen ze gastvrij en culinair, bieden ze plaats aan lokale initiatieven en bedrijven, worden ze deel van de gemeenschap eromheen.

‘Kunst toont ons hoe complex de wereld is, maakt hem niet gemakkelijker maar gelaagder en meerduidiger, ze doet ons twijfelen aan onze waarheden.’

Ramsey Nasr, De Fundamenten

"HOOPVOL UITKIJKEN NAAR
BETERE TIJDEN MOET NIET
ALLEEN EEN GEVOEL BLIJVEN.
HET GEVOEL MOET JE
OMZETTEN IN DADEN."

Vincent van Gogh

MIDPOINT
BRABANT

**SMART
LEISURE**